

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 2Co/213/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7614207321
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 10. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Slávka Maruščáková
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2017:7614207321.2

Rozhodnutie

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Slávky Maruščákovvej a členov senátu JUDr. Vladimíra Hriba, PhD. a JUDr. Janky Kočišovej v spore žalobcu: CD Consulting, s.r.o., Příkop 843/4, Zábřdovice, 602 00 Brno, Česká republika, IČO: 264 29 705, proti žalovanej: C. Y., nar. XX.X.XXXX, G. XXX/XX, XXX XX B., v konaní o zaplatenie 503,- eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Spišská Nová Ves zo dňa 16.3.2017 č.k. 13C/20/2014-100 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

Stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Spišská Nová Ves (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo len „súd“) rozsudkom označeným v záhlaví konanie čo do zaplatenia zmenkového úroku vo výške 0,19% denne v časti uplatneného zmenkového úroku vo výške 0,25% denne zastavil; žalobu zamietol a rozhodol, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania.

2. Rozhodol tak o návrhu na uplatnenie pohľadávky v zmysle čl. 4 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (ďalej len Nariadenie). Žalobca odôvodnil návrh tým, že ako indosatár je nadobúdateľom všetkých práv zo zmenky, ktorú vystavia žalovaná dňa 22.2.2010 na zmenkovú sumu vo výške 503,- eur, pričom sa zaviazal aj k úhrade zmenkového úroku vo výške 0,25% denne od 25.5.2011. Indosovaná zmenka je vistazmenkou opatrenou doložkou „na platenie predložiť v lehote štyroch rokov od vystavenia“. Zmenka bola vystavená dňa 22.2.2010 na uvedenú sumu, pričom do jej textu bol počatý aj záväzok žalovanej zaplatiť túto zmenku pri predložení na rad zmenkového veriteľa spolu so zmenkovým úrokom 0,25% denne od 25.5.2011.

3. O čiastočnom zastavení konania rozhodol v súlade s § 145 ods. 2 CSP na základe písomného podania žalobcu doručeného súdu dňa 22.12.2015, ktorým vzal žalobca svoj nárok čiastočne späť a to v rozsahu zmenkového úroku vo výške 0,19% denne v časti uplatneného zmenkového úroku vo výške 0,25% denne.

4. Súd prvej inštancie v súlade s čl. 5 ods. 1 Nariadenia ako aj vzhľadom aj na spoločné stanovisko občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR a obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR č. 93 zo dňa 20.10.2015 k postupu súdov nižšieho stupňa vo veciach návrhov s uplatneným právom zo zmenky a vo vzťahu k ochrane spotrebiteľa považoval za potrebné nariadiť vo veci pojednávanie aj napriek nesúhlasu žalobcu, a to za účelom vykonania ďalšieho dokazovania oboznámením sa s

listinnými dôkazmi, a to exekučným spisom vedeným na totožnom súde pod sp.zn. 4Er/813/2013, resp. zmluvou o úvere a všeobecnými podmienkami poskytnutia úveru.

5. Žalobca na osvedčenie svojho nároku predložil originál zmenky vystavenej žalovanou dňa 22.2.2010 č.704500271 v Levoči na zmenkovú sumu 503,- eur s vyhlásením žalovanej: „Zaplatím na túto zmenku pri predložení na rad Pohotovosť s.r.o., IČO: 35 807 598, Pribinova 25, 811 09 Bratislava“ zmenkovú sumu 503,- eur a zmenkový úrok 0,25% denne od 25.5.2011, splatné: Pohotovosť s.r.o., Pribinova 25, 811 09 Bratislava „bez protestu“ na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia. Na rube zmenky sa nachádza indosament, ktorým bola zmenka prevedená na žalobcu, čím mal súd za preukázané, že žalobca je aktívne legítimovaným na podanie návrhu.

6. Z exekučného spisu vedeného na totožnom súde pod sp.zn. 4Er/813/2013 zistil, že pôvodný majiteľ zmenky - spoločnosť Pohotovosť s.r.o. uplatnil od žalovanej zaplatenie žalovanej sumy 503,- eur s prísl. titulom rovnakej zmenky ako v konaní, a to na základe exekučného titulu - rozsudku Stáleho rozhodcovského súdu sp.zn. SR 10272/11. Žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie bola zamietnutá a exekučné konanie bolo uznesením zo dňa 21.1.2016 právoplatne zastavené. Zo Zmluvy o úvere č. 704500271 zo dňa 22.2.2010 pripojenej k exekučnému spisu zistil, že spoločnosť Pohotovosť s.r.o. Bratislava ako veriteľ poskytla žalovanej ako dlžníkovi úver vo výške 250,- eur. Žalovaná sa zaviazala zaplatiť veriteľovi túto sumu zvýšenú o príslušný poplatok 242,- eur v 12 mesačných splátkach po 41,- eur, počnúc dňom 22.3.2010. Exekučný súd považoval rozhodcovskú doložku za neprijateľnú zmluvnú podmienku a záväzkový vzťah, ktorý vznikol titulom zmluvy o úvere vyhodnotil ako vzťah spotrebiteľský. Odvolací súd rozhodujúci o odvolaní oprávneného sa stotožnil s právnym názorom súdu prvej inštancie, že zmluva o úvere je spotrebiteľskou zmluvou podľa § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka a zmluvou o spotrebiteľskom úvere podľa § 2 písm. b) zák. č. 258/2001 Z.z..

7. Po posúdení formálnych náležitostí zmenky v zmysle ust. § 75 zák. č. 191/1950 Sb. súd uplatnený nárok posúdil aj v súvislosti s právnou úpravou viažucou sa na ochranu spotrebiteľa, teda podľa § 52 až § 54 Občianskeho zákonníka a § 29b zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a dospel k záveru, že základný právny vzťah medzi pôvodným majiteľom zmenky a žalovanou má jednoznačne spotrebiteľskú povahu, a teda zmenka slúžila ako zabezpečovací právny prostriedok zo spotrebiteľského vzťahu. Dospel k záveru, že dohoda o vyplnení zmenky je poukazujúc na ust. § 53 ods. 1,5 OZ neplatná a je v rozpore s § 4 ods. 6 zák. č. 258/2001 Z.z. platným v čase uzatvorenia zmluvy.

8. Na základe úverovej zmluvy poskytol právny predchodca žalobcu žalovanej úver vo výške 250,- eur, ktorý mala splácať v 12-tich mesačných splátkach po 41,- eur, zaplatil by teda celkove sumu 492,- eur. Pokiaľ aj zabezpečovacia zmenka bola vyplnená, zmenková suma v čase jej vyplnenia mohla byť len maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva vo výške 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru.

9. Dospel teda k záveru, že dohoda o vyplnení zmenky je absolútne neplatným právnym úkonom podľa § 39 OZ. Ďalej zdôraznil, že zmenka predložená žalobcom nezohľadňuje ani skutočnosť, že zmluva o úvere nespĺňa všetky náležitosti uvedené v § 4 ods. 2 zák. č. 258/2001 Z.z. v znení platnom ku dňu uzavretia zmluvy. Na záver uviedol, že dohodu o vyplnení práve blankozmenky a tým aj samotnú zmenku možno považovať za neplatnú aj pre obchádzanie zákona, pretože sa javí, že vystavením zmenky sa právny predchodca žalobcu snažil vyhnúť posudzovaniu platnosti úverovej zmluvy a aplikácií zákona o spotrebiteľských úveroch a k dodržaniu oblikačných náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere, preto takýto jeho postup nemôže požívať právnu ochranu.

10. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 255 a § 256 ods. 1 CSP. Pri posudzovaní procesného úspechu a neúspechu mal za to, že to bol žalobca, ktorý procesne zavinil čiastočné zastavenie konania, na základe čoho súd vychádzal z celej žalovanej sumy. Keďže žalobu v celom rozsahu zamietol, žalobca

nemal v konaní úspech, žalovaná si náhradu trov konania neuplatnila, na základe čoho rozhodol tak, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania.

11. Proti tomuto rozsudku v časti výroku o zamietnutí žaloby ako aj proti výroku o trovách konania, v zákonnej lehote podal odvolanie žalobca z dôvodov podľa ust. § 365 ods. 1 písm. d/, b/, h/ CSP a navrhol rozsudok zmeniť tak, že súd návrhu na uplatnenie pohľadávky v celom rozsahu vyhovie a prizná mu náhradu trov odvolacieho konania. Namietal, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie listinami, pričom účastníci (strany sporu) takéto dokazovanie nenavrhl. Tvrdí, že súd mal vychádzať len zo skutočností tvrdených účastníkmi a vykonať len dôkazy navrhnuté účastníkmi (stranami sporu). Žalobca predložil súdu ako dôkaz o svojich nárokoch platnú zmenku, voči forme a obsahu ktorej zo strany žalovanej neboli vznesené žiadne námietky, a preto neexistovala okolnosť, ktorá by odôvodňovala vykonanie ďalších dôkazov nevyhnutných pre rozhodnutie vo veci. Neboli splnené podmienky pre vykonanie iných dôkazov než navrhnutých účastníkmi konania (stranami sporu). V prejednávanej veci súd mal rozhodnúť o práve na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva len z predloženej zmenky. Predpokladom vydania rozsudku bolo výlučne predloženie originálu zmenky. Žalovaná mohla vzniesť námietky voči zmenke na základe článku 5 ods. 3 a ods. 6 Nariadenia, ak tak však neurobila, musia byť akékoľvek iné námietky odmietnuté vzhľadom na uplatnenie koncentračnej zásady v zmysle Nariadenia. Súd sám nemôže vznášať voči zmenke námietky za žalovanú. Súd z vlastnej iniciatívy vykonal dokazovanie, preukazujúce charakter žalovanej ako spotrebiteľa, pričom žalovaná sa tejto obrany žiadnym spôsobom nedomáhala, uplatnenú pohľadávku nerozporovala a svojím konaním ju prakticky uznala. Súd teda dospel k rozhodnutiu na základe aplikácie nesprávnych právnych predpisov, ako aj nesprávnej interpretácie príslušných právnych predpisov a práva Európskej únie. Poukázal ďalej na to, že je majiteľom zmenky na základe indosamentu a nie je účastníkom akéhokoľvek spotrebiteľského vzťahu. Zmenka je pritom platná, je samostatným abstraktným záväzkom, neakcesorickej povahy, preto ju nie je možné podmieňovať inými okolnosťami než sú na zmenke uvedené. Súd prvej inštancie sa pritom aplikáciou zákona 191/1950 Sb. nezaoberal, hoci predmetom konania je výlučne zmenka a nie iný záväzkový vzťah. Súd ignoroval ust. § 17 cit. zák., v zmysle ktorého žalovaná vo všeobecnosti nie je oprávnená vznášať tzv. kauzálne námietky voči majiteľovi zmenky, ktoré vyplývajú z jeho vzťahov s pôvodným majiteľom zmenky. Keďže tak nemôže urobiť sama žalovaná, tým menej tak môže urobiť súd. Pokiaľ aj žalovaná vznesie námietky, je na ňom, aby ich oprávnenosť preukázala. Dôkazné bremeno teda spočíva na žalovanej a nie je možné ho preniesť na žalobcu. Nesúhlasil so záverom súdu prvej inštancie, že dohoda o vyplňacom práve blanko zmenky by mala predstavovať neprijateľnú zmluvnú podmienku pri poskytovaní spotrebiteľských úverov. Samotný zákon o spotrebiteľských úveroch č. 258/2001 Z.z. pripúšťal, aby na zabezpečenie nárokov zo spotrebiteľského úveru bola vystavená zmenka. Limitovaná bola len výška zabezpečenia vo vzťahu k aktuálnej výške dlhu v čase jej vyplnenia. Zákon zároveň nelimitoval použitie iba istého druhu zmeniek, a teda prípustné sú akékoľvek zmenky, akékoľvek doložky a zároveň aj blanko zmenky s úpravou vyplnenia zmenky v dohode o vyplňovacom práve. Z uvedeného je zrejmé, že dohoda o vyplňovacom práve nemohla byť neplatná a nemohla byť neprijateľnou zmluvnou podmienkou ani v prostredí spotrebiteľských úverov, keďže právna úprava explicitne pripúšťala používanie blanko zmeniek.

12. Žalovaná sa k podanému odvolaniu nevyjadrila.

13. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd (§ 34 Civilného sporového poriadku, účinného od 1. júla 2016, ďalej len CSP) prejednal odvolanie žalobcu ako podané včas, oprávnenou osobou, proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné, bez nariadenia pojednávania v zmysle ust. § 385 ods. 1 CSP a contrario v rozsahu danom ust. § 379, § 380 ods. 1, 2 CSP a z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov podľa ust. § 365 ods. 1 pís. b/, d/ a h/ CSP a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu nie je možné vyhovieť.

14. Rozsudok je vo výroku o zamietnutí žaloby vecne správny, preto ho odvolací súd v zmysle ust. § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

15. Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 31.10.2017 o 10.40 hod. v pojednávacej miestnosti č. dv. 212, 2. poschodie, pričom miesto a čas verejného vyhlásenia rozhodnutia

boli zverejnené dňa 25.10.2017 na úradnej tabuli Krajského súdu v Košiciach v zmysle ust. § 219 ods. 1, 3 CSP.

16. Žalobca namieta odvolacie dôvody podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b/, d/, h/ CSP, t.j. že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces; konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

17. Odvolací súd v prejednávanej veci dospel k záveru, že tieto odvolacie dôvody nie sú naplnené.

18. Súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie v potrebnom rozsahu a náležite zistil skutkový stav, vykonané dôkazy vyhodnotil podľa ust. § 191 CSP, z týchto dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, na ktorých aj založil svoje rozhodnutie, na zistený skutkový stav aplikoval ustanovenia správnych predpisov a tieto aj správne vyložil, pričom nebola zistená žiadna vada, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, preto odvolací súd jeho rozsudok ako vecne správny podľa ust. § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

19. Žalobca v odvolaní argumentuje skutočnosťami uvádzanými už v konaní pred súdom prvej inštancie, s ktorými sa súd náležite a správne vypořiadal pri rozhodovaní vo veci, a preto jeho odvolacie námietky nie sú spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku.

20. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie je zrejmé, že súd založil svoje rozhodnutie o zamietnutí žaloby na zistení, že zmenka bola vyplnená v rozpore s ust. § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene zákona o obchodnej inšpekcii v znení účinnom do 31.12.2010, teda aj v čase uzavretia úverovej zmluvy (ďalej len zákon č. 258/2001 Z.z.) a z takejto zmenky preto nemožno uplatňovať právo v súdnom konaní.

21. Odvolací súd poukazuje na správnosť záverov súdu prvej inštancie a v tomto smere poukazuje na dôvody napadnutého rozsudku, s ktorými sa stotožňuje a na tieto odkazuje (§ 387 ods. 2 CSP).

22. Na zdôraznenie správnosti týchto záverov odvolací súd uvádza nasledovné :

23. V súlade so spoločným stanoviskom, ktoré dňa 20.10.2015 prijalo občianskoprávne a obchodnoprávne kolégium Najvyššieho súdu SR k postupu súdov nižšieho stupňa vo veciach návrhov s uplatneným právom zo zmenky vo vzťahu k ochrane spotrebiteľa (uverejneným v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 8/2015 pod číslom 93 a ktoré súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí citoval) správne postupoval súd prvej inštancie, keď po zistení, že žalovaná uzavrela s právnym predchodcom žalobcu zmluvu o spotrebiteľskom úvere, súčasťou ktorej je aj dohoda o vyplnení zmenky (článok 13 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru), skúmal (ne)platnosť tejto dohody o vyplňovacom práve z hľadiska jej súladu so zákonom 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom od 1.1.2008 do 31.12.2010.

24. Z vyššie citovaného stanoviska vyplýva, že ak vystaviteľom zmenky je spotrebiteľ, čo nepochybne bolo preukázané aj v prejednávanej veci, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve, aplikujúc právnu úpravu platnú a účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená, v danom prípade zákon 258/2001 Z.z. v znení účinnom ku dňu 20.9.2010.

25. V zmysle ust. § 4 ods. 6 zákona 258/2001 Z.z. v súvislosti s poskytovaním úveru od spotrebiteľa alebo inej osoby sa zakazuje splniť dlh zmenkou alebo šekom. Veriteľ smie prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, len ak ide o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku

prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou veriteľ nesmie prijať a je povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platí aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky.

26. Z citovaného zákonného ustanovenia vyplýva, že zmenkou je možné zabezpečiť nároky zo spotrebiteľského úveru len v zákonom určenom rozsahu, čo v preskúmvanej veci nie je splnené.

27. Odvolací súd uzatvára, že práva uplatnené z takejto zmenky (vyplnenej v rozpore s ust. § 4 ods. 6 zák. č. 258/2001 Z.z.) sú uplatnené v rozpore so zákonom i s dobrými mravmi, a preto ich nemožno žalobcovi priznať.

28. K ďalším odvolacím námietkam žalobcu odvolací súd uvádza nasledovné :

29. Podľa § 132 ods. 1 CSP v žalobe sa okrem všeobecných náležitostí podania uvedie označenie strán, pravdivé a úplné opísanie rozhodujúcich skutočností, označenie dôkazov na ich preukázanie a žalobný návrh.

30. Podľa § 150 ods. 1 CSP strany majú povinnosť pravdivo a úplne uvádzať podstatné a rozhodujúce skutkové tvrdenia týkajúce sa sporu. Na zistenie podstatných a rozhodujúcich skutočností môže súd strany požiadať o ďalšie skutkové tvrdenia (ods. 2 § 150 CSP). Prostriedkami procesného útoku a prostriedkami procesnej obrany sú najmä skutkové tvrdenia, popretia skutkových tvrdení, návrhy na vykonanie dôkazov, námietky k návrhom a hmotnoprávne námietky (§ 149 ods. 1 CSP).

31. Podľa § 185 ods. 1 CSP súd rozhodne, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná.

32. Z dikcie citovaných ustanovení vyplýva, že strany sporu majú povinnosť tvrdenia, teda procesnú povinnosť, ktorej nesplnenie je sankcionované procesnými prostriedkami, predovšetkým vo forme rýchlej straty sporu. Strany majú povinnosť pravdivo a úplne uvádzať podstatné a rozhodujúce skutkové tvrdenia týkajúce sa sporu. Táto povinnosť tvrdenia sa vzťahuje na skutkové okolnosti súvisiace s procesným útokom alebo procesnou obranou strany sporu a je koncepčným predpokladom tzv. sudcovskej koncentrácie civilného sporového konania. Porušenie povinnosti tvrdenia sa považuje za procesnú pasivitu strany sporu.

33. Z vyššie citovaných zákonných ustanovení zároveň vyplýva, že strany sporu sú povinné označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, avšak o tom, ktoré z označených dôkazov budú vykonané, rozhodne súd. Nejde pritom o svojvôľu súdu, ale o zabezpečenie hospodárnosti a efektívnosti súdneho konania, t.j. vykonávanie dôkazov na preukázanie skutočností, ktoré sú relevantné z hľadiska rozhodnutia vo veci. Okrem dôkazov navrhnutých stranami sporu môže súd vykonať aj iné dôkazy, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Súd teda nie je obmedzený pri vykonávaní dôkazov iba možnosťou vykonať dôkazy navrhnuté stranami sporu, ale môže vykonať aj ďalšie dôkazy, ak je to pre rozhodnutie vo veci nevyhnutné a tieto si môže zabezpečiť aj sám.

34. V prejednávanej veci bol takýto postup nevyhnutný pre rozhodnutie vo veci, pričom Civilný sporový poriadok je subsidiárne využiteľný aj v prípade konaní podľa Nariadenia a postup súdu bol teda dôvodný. Vychádzajúc zo spoločného stanoviska č. 93/2015 (citovaného súdom prvej inštancie) bolo povinnosťou súdu vzhľadom na okolnosti prejednávanej veci ex offio zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ. Vzhľadom na vedomosť súdu z iného súdneho konania, že žalobcom predložená zmenka zabezpečuje nároky zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, súd prvej inštancie si zabezpečil listinné dôkazy, z ktorých mohol posúdiť jednak platnosť úkonu, v ktorom má nárok základ (úverovej zmluvy), ale aj platnosť samotnej dohody o vyplňovacom práve, ktorá bola podkladom pre vyplnenie zmenky ako dôkazu predkladaného žalobcom na preukázanie svojho nároku. Keďže súd na základe vykonaného dokazovania spoľahlivo zistil, že na strane žalovanej ide o spotrebiteľa, poskytol žalovanej ex offio ochranu, keď žalobou uplatnený nárok skúmal aj z hľadiska jeho (ne)súladu s normami na ochranu spotrebiteľa (§ 52 až 54 Obč. zák. a zák. č. 258/2001 Z.z.), a ak za tým účelom vykonal dôkazy, ktoré strany nenavrhli, nemožno mu vytýkať porušenie práva na spravodlivý proces.

35. Pokiaľ ide o odvoláciu námietku, v zmysle ktorej súd prvej inštancie nerešpektoval ust. § 17 zák. č. 191/1950 Sb. a v ktorej žalobca vytykal súdu, že hoci sama žalovaná nemohla vzniesť kauzálné námietky voči majiteľovi zmenky, urobil tak súd sám, odvolací súd uvádza, že rigidná aplikácia ust. § 17 zák. č. 191/1950 Sb. by spôsobila spotrebiteľovi neprimerané ťažkosti pri až následnom možnom domáhaní sa ochrany svojich práv (ust. § 17 cit. zákona obsahuje úpravu, podľa ktorej kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, okrem ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka). Prijatie výkladu smerujúceho k povinnosti spotrebiteľa bez výhrad uspokojiť veriteľa - nadobúdateľa indosovanej zmenky a až následne ho žalovať o náhradu škody, s povinnosťou v takomto konaní dokazovať, že nadobúdateľ zmenky konal vedome na škodu dlžníka, by v konečnom dôsledku viedlo k prenosu povinností na spotrebiteľa spôsobom, ktorý je podľa právnej úpravy ochrany spotrebiteľa neprijateľný. V prípade v záveru, že pri vymáhaní dlžnej sumy z indosovanej zmenky súd nemá možnosť hodnotiť obsah spotrebiteľskej zmluvy a rozhodnúť o nekalosti niektorých zmluvných podmienok, či zhodnotiť platnosť zmenky samotnej, išlo by o neprijateľné zníženie právnej ochrany prináležiacej spotrebiteľovi a o porušenie zásady efektivity (viď odôvodnenie vyššie citovaného stanoviska č. 93/2015).

36. Napriek skutočnosti, že žalovaná v konaní výslovne nenamietala, že zmenka je neplatná, súd správne skúmal jej platnosť, vychádzajúc zo záveru, že princíp „vigilantibus iura scripta sunt“ (právo patrí bdelym) v spotrebiteľských veciach v konkrétnych súvislostiach ustupuje dôležitejšiemu princípu, ktorým je ochrana práv spotrebiteľa. Uvedené opakovane skonštatoval Najvyšší súd Slovenskej republiky (uznesenie zo 16. januára 2013 sp. zn. 6MCdo/9/2012, z 21. marca 2012 sp. zn. 6Cdo/1/2012 a uznesenie sp. zn. 5Cdo/61/2012). Aj v prípade tohto princípu platí, že v konkrétnych súvislostiach ustupuje na strane spotrebiteľa dôležitejšiemu princípu, ktorým je princíp ochrany spotrebiteľa. Vychádzajúc z povahy spotrebiteľských právnych vzťahov, realite praktického života odporuje požiadavka podrobnej (až detailnej) znalosti právnych predpisov spotrebiteľmi. Na túto vec sa vzťahuje viacero právnych predpisov (Občiansky zákonník, zákon o ochrane spotrebiteľa, zákon o spotrebiteľských úveroch, zákon o zmenkách), pričom je nepochybné, že vzhľadom na rozsiahlosť a dynamickosť právnej úpravy spotrebiteľ nemôže dokonale poznať každý z vyššie uvedených zákonov. Neinformovanosť spotrebiteľa, resp. jeho nedostatočná informovanosť v tejto oblasti mu nemôže byť na ujmu. Účelom spotrebiteľského práva je poskytnúť spotrebiteľovi ochranu v prípadoch, keď môže dodávateľ zneužiť neinformovanosť spotrebiteľa tým, že do zmluvy zakomponuje zmluvné podmienky, ktoré sú v neprospech spotrebiteľa. Úlohou súdu je v takýchto prípadoch ex offa skúmať prijateľnosť zmluvných podmienok a v prípade, že sú neprijateľné, zabezpečiť rýchlu a účinnú ochranu spotrebiteľa. Aj v zmysle rozsudku Európskeho súdneho dvora sp. zn. C-419/2001 zo 14.3.2013 (Česká sporiteľňa, a.s. proti N. V.) samotný Európsky súdny dvor v konaní pri uplatnení práva zo zmenky z úradnej moci skúmal postavenie odporcu ako spotrebiteľa. Podľa záverov tohto rozhodnutia napriek tomu, že v danom prípade sa jedná o vzťah uplatnený na základe zmenky ako abstraktného cenného papiera, je povinnosťou súdu skúmať postavenie odporcu ako spotrebiteľa.

37. Ust. § 17 zák. č. 191/1950 Sb. neustanovuje výslovne, kto a aké námietky uplatňovať môže, ale kedy ich uplatňovať nemôže. Záver, kto a kedy ich uplatňovať môže, tak z tohto ustanovenia vyplýva len a contrario (Kovařík Z.: Zákon směneční a šekový. Komentář, C.H.BECK 2014, str. 96). Citované ustanovenie tak výslovne nezakazuje, aby súd na kauzálné námietky prihliadal ex offa. To je dôležitá aj z hľadiska práva Európskej únie. Súdny dvor sa vo viacerých rozsudkoch týkajúcich sa smernice 93/13/EHS vyslovil, že národný súd musí mať možnosť skúmať neprijateľné podmienky v spotrebiteľských zmluvách ex offa, neskôr vyslovil, že ich musí skúmať ex offa a že odporuje európskemu právu, ak ich súd nemôže skúmať a limine (t.j. ak ich môže skúmať len ex post). V takýchto prípadoch musí národný súd vykladať národné procesné i hmotné právo konformne s právom EÚ.

38. Ani samotné Nariadenie neobsahuje žiadne ustanovenie, ktoré by zakazovalo alebo neumožňovalo súdu skúmať kauzálny vzťah, na ktorých krytie je zmenka určená. Článok 7 ods. 3 Nariadenia hovorí, že súd v prípade pasivity žalovanej „vydá rozsudok“ nehovorí, že žalobe musí vyhovieť.

39. Z uvedeného plynie, že nič nebráni súdu, aby ex offa skúmal, či základom zmenky je spotrebiteľská zmluva a či táto zmluva neobsahuje neprijateľné zmluvné podmienky.

40. V slovenskom právnom poriadku navyše platí ust. § 5b zák. č. 250/2007 Z.z., ktoré ukladá orgánu rozhodujúcemu o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy prihliadať aj bez návrhu na nemožnosť uplatnenia práva, na oslabenie nároku predávajúceho voči spotrebiteľovi, vrátane jeho premlčania alebo na inú zákonnú prekážku alebo zákonný dôvod, ktoré bránia uplatniť alebo priznať plnenie predávajúceho voči spotrebiteľovi, aj keď by inak bolo potrebné, aby sa spotrebiteľ týchto skutočností dovoľával.

41. V čase rozhodovania odvolacieho súdu je účinný zákon č. 438/2015 Z.z., ktorým sa zmenil a doplnil aj zákona 191/1950 Sb. zmenkový a šekový v znení zák. č. 659/2007 Z.z. a č. 492/2009 Z.z.

42. V zmysle ust. § 17 ods. 2 zák. 191/1950 Sb. v znení zák. č. 438/2015 Z.z. v konaní, v ktorom sa uplatňuje alebo vymáha nárok zo zmenky, sa z úradnej povinnosti prihliada na skutočnosti odôvodňujúce námietky podľa ods. 1, ktoré by ten, kto je žalovaná zo zmenky, mohol uplatniť, ak jeho zaviazanosť zo zmenky vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou.

43. Z vyššie uvedeného je zrejmé, že v prípade tzv. spotrebiteľských zmeniek povinnosťou súdu je ex offio prihliadať na námietky, ktoré by mohol vzniesť spotrebiteľ, a to aj v prípade, že sa ich sám nedovoľáva. Táto povinnosť súdu je výslovne zákonom upravená, pričom vyššie citované ustanovenie má procesnoprávny charakter, lebo upravuje procesnú činnosť súdu a vzťahuje sa teda aj na konania začaté na súde pred účinnosťou novely zák. č. 438/2015 Z.z. vzhľadom na chýbajúce prechodné ustanovenia zák. 438/2015 Z.z. k úprave účinnej od 23.12.2015. Procesná norma odo dňa nadobudnutia svojej účinnosti pôsobí na všetky živé spory prebiehajúce na súdoch za situácie, že zákonodarca nestanovil osobitný (intertemporálny) režim.

44. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov sú odvolacie námietky žalobcu nedôvodné a nespôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozsudku, z ktorého dôvodu odvolací súd napadnutý rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby ako vecne správny podľa ust. § 387 CSP, vrátane výroku o trovách prvoinštančného konania, potvrdil.

45. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa ust. § 396 ods. 1 v spojení s ust. § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP. Žalobca bol v konaní neúspešný, nemá preto právo na náhradu trov odvolacieho konania a úspešnej žalovanej trovy odvolacieho konania nevznikli, preto odvolací súd stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

46. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.). V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.). Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).